Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.
Incorporation No. A8686H
Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 207 :: AWWISSU 2013

Editur: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

IL-LAQGĦA TAL-MEMBRI LI TMISS

Il-laqgħa li tmiss, bħas-soltu, se tkun l-aħħar Ġimgħa tax-xahar, jiġifieri nhar il-Ġimgħa, **30 t'Awwissu, 2013** fiċ-Ċentru Malti ta' Parkville, fis-7.30 pm. Il-membri kollha mistiedna li jġibu xi xogħol biex jinqara f'din il-lejla. Jekk jogħġobkom ippruvaw li tkunu hemm fil-ħin. Nixtiequ naraw aktar membri jattendu għal dawn il-laqgħat, għalhekk ħajru lill-membri tal-familja u lil ħbiebkom biex jiġu u jsiru membri.

PROGRAMM MUŻIKO-LETTERARJU

Il-Programm Mużiko-Letterarju huwa wieħed mill-iktar avvenimenti importanti fil-kalendarju tal-Grupp tagħna. Din is-sena dan se jinżamm il-**Ħadd, 22 ta' Settembru, 2 pm,** fis-Sala taċ-Ċentru Malti ta' Parkville. Nitolbukom li żżommu din id-data biex tkunu tistgħu tattendu.

MIŻATA TA' SĦUBIJA

Il-miżata ta' sħubija issa qed titħallas fl-1 ta' Jannar ta' kull sena minn kulħadd. Dan ifisser li l-miżata issa titħallas minn Jannar sa Diċembru. Dawk li għadhom ma ħallsuhiex huma mitluba jagħmlu dan fil-laqgħa li tmiss u jaraw lil Ray Anastasi. Grazzi. Il-miżata għadha $10 kull familja. Grazzi lil dawk li ħallsu l-miżata fl-aħħar laqgħa tagħna.

LIL MIN TIKKONĊERNA...

Wara sena ħidma mill-kumitat ad interim, nhar it-22 ta' Ġunju 2013 saret il-Laqgħa Ġenerali Annwali tal-Għaqda tal-Malti - Universita`,ġewwa Dar l-Ewropa li għaliha attendew diversi membri. Dakinhar inħatar kumitat ġdid sabiex jissokta bil-ħidma fis-sentejn li ġejjin. Il-ħidma tal-Għaqda llum firxet għeruqha f'diversi oqsma u għaldaqstant il-kumitat il-ġdid se jkompli jaħdem bla heda. Barra minn hekk nixtiequ naqsmu magħkom l-ewwel attivitajiet tal-Għaqda. L-ewwel waħda, 'norbert – poeżiji et al.,' serata mal-poeta Norbert Bugeja li saret nhar it-28 ta' Ġunju, fis-7 pm ġewwa s-Surfside, Tas-Sliema (https://www.facebook.com/events/550233571700512/)
It-tieni, 'Inħarrfu l-Ħrejjef – preżentazzjoni pubblika' li saret nhar it-2 ta' Lulju, fis-7PM ġewwa t-Teatru Salesjan, Tas-Sliema (https://www.facebook.com/events/349721251822996/). Tiegħek,
Leanne Ellul, Uffiċjal għar-Relazzjonijiet Pubbliċi, Għaqda tal-Malti Universita`

KOTBA BIL-MALTI GĦALL-BEJGĦ

Dan l-aħħar kelli talba biex niċċekkja fuq kotba Maltin jekk humiex għall-bejgħ hawn f'Melbourne, kemm minn membri tagħna u kemm minn membri tal-Koumunita` Maltija in ġenerali. Dawn kienu **"Il-Kultura Maltija"** (Fiona Mallia, 2012) li qed jinbiegħ $22.50 (posta mħallsa min Malta) u **"Ġrajjiet Li Ma Ninsa Qatt"** Volum 1 u Volum 2 (li jinkludi l-posta mħallsa minn Malta) għall-prezz ta' $50. Għal aktar tagħrif ċemplu lil **Mark Bonello 0400 307 945**.

TOĦROĠ CD TA' MELODIJI TRADIZZJONALI MINN MANUEL CASHA

F'din is-CD wieħed isib għażla ta' mużika tradizzjonali Maltija għall-kitarra, mela ġabra ta' prejjem marbutin mal-għana Malti. Melodiji oħrajn huma ispirati mit-tfulija tal-poeta u kompożitur f'Malta, filwaqt li oħrajn huma ddedikati lil dawk li Casha jsejjaħ eroj Maltin tad-daqq tal-kitarra. Is-CD ġie prodott minn Stan Azzopardi tal-Premier Studio. Manuel Casha jaħdem ħafna fost il-Komunita` Maltija fil-qasam tal-mużika speċjalment fejn jidħol l-Għana Malti. Naħseb kulħadd jiftakar ix-xogħol tiegħu f'CD oħra "Neon" kif ukoll "Il-Ħanut ta' Dwinu". Manuel Casha qalli li dawk li jixtiequ jakkwistaw kopja ta' din is-CD, huwa ħalla ftit kopji fil-librerija taċ-Ċentru Malti, araw lil Gejtu Deguara.

"QABEL NORQOD….."

Pubblikazzjoni Preca, id-dar editriċi tas-Soċjetà MUSEUM, għadha kif ippubblikat ktieb sabiħ għat-tfal bl-isem "Qabel Norqod…". Il-ktieb hu ssettjat kollu bil-kulur fuq paġni kbar b'kitba ħelwa ta' Joe Galea u tpinġijiet oriġinali ta' Christine Tong.
Dan il-ktieb jiġbor fih mal-140 paġna ta' stejjer interessanti, talb sabiħ u stampi attraenti għat-tfal ta' età żgħira, anki għal dawk li għadhom ma jafux jaqraw. Lil dawn jistgħu jaqrawlhom it-text il-ġenituri waqt li t-tfal jaraw u jiggustaw l-istampi ħelwin.

IL-KANTILENA — *serata speċjali fl-okkażjoni tar-restawr tal-volum*

Xahar wara s-serata f'ġieħ Rużar Briffa fil-Palazz ta' Sant'Anton, il-President ta' Malta għoġbu jospita mill-ġdid lill-Akkademja tal-Malti, din id-darba flimkien mal-Kunsill għar-Riżorsi tal-Arkivju Nutarili għal serata fl-okkażjoni tar-restawr tal-volum li fih tinsab il-Kantilena ta' Pietru Caxaro – għanja miktuba bil-Malti medjevali u l-eqdem waħda li nstabet s'issa.

Għall-Akkademja tal-Malti, l-Arkivju Nutarili huwa santwarju tal-Malti bikri mżejjen b'għejun ta' kliem li jagħtina ħjiel ta' kif kien mitkellem ilsienna fl-epoki tal-imgħoddi. Is-sejba tal-Kantilena minn Patri Mikiel Fsadni u l-Prof. Godfrey Wettinger fit-22 ta' Settembru 1966 qanqlet riċerka sħiħa u ispirat lil ħafna studjużi biex jiddedikaw ħinhom ifittxu f'dan l-arkivju u jirrestawraw il-manuskritti miġmugħin ġo fih.

Matul is-snin l-Akkademja ħadet ħsieb torganizza għadd ta' seminars u taħditiet fuq il-Kantilena. Nhar il-5 ta' Novembru 2008 l-Akkademja ċċelebrat għeluq l-40 sena mis-sejba tal-poeżija medjevali b'serata fil-Knisja ta' San Duminku, li fiha l-kelliem ewlieni kien il-Prof. Alexander Borg. L-Akkademja ħadet ħsieb ukoll tinnomina lil Patri Mikiel Fsadni għall-Ġieħ ir-Repubblika. Fit-18 u d-19 ta' April 2009 organizzat żewġ seminars f'Palazzo Falson u fl-istess post ukoll, it-taħdita hemme ard bayda v hemme ard seude et hamyra fuq kif il-Ġeografija tgħinna nifhmu l-Kantilena minn Dr John A. Schembri li saret fl-24 ta' Lulju 2011.

Fl-aħħar attività marbuta mal-Kantilena li saret fl-4 ta' Lulju fil-Palazz Verdala, imtellgħa bi sħab mal-Kunsill għar-Riżorsi tal-Arkivju Nutarili, tnieda r-restawr tal-volum li fih tinsab l-għanja ta' Pietru Caxaro – xogħol li sar bl-akbar reqqa u professjonalità minn Dr Theresa Zammit Lupi u li kien sponsorjat mill-Akkademja. Matul id-diskors tagħha, u bil-għajnuna ta' ritratti proġettati, Dr Zammit Lupi tat rendikont dettaljat ta' kif sar ir-restawr fuq il-manuskritt ta' Brandanu de Caxario.

Dr Joan Abela, ko-fundatriċi tal-Kunsill għar-Riżorsi tal-Arkivju Nutarili u waħda mill-voluntiera ħabrieka li jaħdmu fl-arkivju, tkellmet dwar il-ġid prezzjuż merfugħ f'dan l-Arkivju Nutarili – ġawhra tassew importanti fil-wirt nazzjonali ta' artna. Id-diskors ta' Dr Abela wkoll kien imsaħħaħ minn għadd sabiħ ta' ritratti proġettati biex l-udjenza setgħet tapprezza l-ħidma kbira għaddejja mill-voluntiera u r-riċerkaturi li mill-ftit riżorsi u finanzi li jirċievu jkomplu jikkultivaw dan il-patrimonju tant għażiż. Dr Joan Abela saħqet li l-awtoritajiet jeħtieġ jagħtu widen biex l-Arkivju Nutarili jingħata l-attenzjoni li tassew tixraqlu.

Is-serata kienet imżewqa wkoll bil-melodiji ta' Ruben Zahra li daqq iż-żaqq, il-flejguta u ż-żummara, imsieħeb ma' Yuri Charyguine li daqq l-accordion. Minbarra li semmgħu melodiji mill-isbaħ, Zahra ta tagħrif interessanti dwar l-istrumenti nfushom. Saru wkoll kummenti minn Olvin Vella li wera kif il-Kantilena hi xhieda ċara ta' Malti medjevali u kif għadd ġmielu ta' ħsejjes petrifikati fiha llum tlifniehom. Ħsejjes li ħadu l-ħajja hekk kif Prof. Martin Zammit qara l-Kantilena wara li ta l-interpretazzjoni tiegħu fuq uħud mill-kliem li nsibu fiha. Keith Borg qara silta mill-ktieb Esperjenzi ta' Kittieb – is-sejba tal-Kantilena – u li biha tfakkar Patri Mikiel Fsadni li ħalliena ftit taż-żmien ilu. Lejn tmiem is-serata, Carmel Azzopard, il-President tal-Akkademja tal-Malti ppreżenta tifkiriet tal-okkażjoni lill-E.T. Dr George Abela, President ta' Malta u lill-Prof. Godfrey Wettinger. L-għanja miktuba b'Malti medjevali tinsab fl-ewwel volum tal-atti nutarili ta' Brandanu de Caxaro, miżmuma fl-Arkivju Nutarili, il-Belt, f'reġistru mmarkat R 175/1. ***(grazzi lis-Sur Joe Borg, Akkademja tal-Malti)***

ITTRI LI NIRĊIEVU...

Għażiż Paul,
Fl-aħħar wasalli l-ktieb li bgħattli. Grazzi wisq. Kemm hu sabiħ! Fih xogħol interessanti ħafna, anke ta' kittieba li huma emigranti, li jogħġbuni.
Leanne Ellul

Paul, Dejjem grazzi u prosit. Il-'Ġifen Tork' ta' ĠA Vassallo jien kont qlibtu għall-Esperanto u daħħaltu fl-antoloġija ta' Poeti Maltin (1985). Tislijiet.
Karmenu Mallia

Għażiż Paul, Għal darb'oħra wasalli l-Folju tal-Grupp Letteratura Maltija. Nirringrazzjak u prosit għax mimli tagħrif siewi. Imma fuq kollox juri x-xogħol fejjiedi tagħkom b'riżq il-Malti fost ħutna l-emigranti ġewwa l-Awstralja. Jien inħeġġiġkom tissuktaw f'din il-missjoni għax naf kemm hi diffiċli, imma xi tip ta' frott tħalli żgur, almenu sakemm issibu interess fost numru ta' Maltin-Awstraljani. Sliem.
Alfred Massa

Għażiż Paul,
Nistqarrlek li nkun qiegħed fuq ix-xwiek sabiex permezz tal-posta elettronika, nirċievi dan il-folju mill-aktar imħejji, mill-grupp tagħkom letterarju. Hu wieħed mill-ftit folji serji, imlewwen tassew. Jogħġbuni saħansitra l-kitbiet ta' min, għax mhux minfuħ bih innifsu, ma jridhiex ta' poeta jew intelletwali, imma kitbietu tindikah kemm ta' wieħed u wkoll ta' l-ieħor. Ninteressa ruħi bil-kbir fil-ġrajjiet li jseħħu hemm (ghalina) u iktar u iktar jekk dawn il-ġrajjiet ikunu sehem minnkom u minn ilsienna. Ibqgħu ħobbu u aħdmu għall-ilsien Malti u tibżgħux minn min jaħseb li hu ikbar minn dan l-Ilsien, minkejja li dan suppost hu Malti bħalna. B'Imħabba
Mario Griscti

IL-LAQGĦA TA' ĠUNJU

Minħabba x-xitwa u li ħafna mill-membri tagħna jsibuha bi tqila biex isuqu fid-dlam, fix-xita u fil-ksieħ, il-kumitat iddeċieda li l-laqgħat ta' Ġunju u Lulju, flok l-aħħar Ġimgħa tax-xahar fis-7.30 pm, isiru l-aħħar Ħadd, fis-2.00 pm. Għal din il-laqgħa ta' Ġunju attendew 16-il membru u barra minn dan kellna tliet apoloġiji minħabba xi raġuni jew oħra. Kienet attendenza sabiħa. Sar xi qari mill-membri, kemm qari oriġinali u qari ta' kittieba oħra. Ġużi Camilleri qara l-kitba tiegħu stess Riedu jibqgħu jgħixu bħal Malta. Charles Attard qara Ħabib, proża mill-ktieb ta' Frank Kassar u Denise Mikallef. Wara, Manwel Cassar qralna ħajki li kiteb huwa stess. Michael Xuereb imbagħad qara tliet poeżiji tiegħu: Ix-Xwejjaħ, il-Kampanja u il-Pittur. Poeżija talmibki u qatt minsi membru tagħna, Laurie Armato, Ir-Ritratt, inqrat minn Marie Louise Anastasi. Dr Victor Sammut qralna xi espressjonijiet bil-Malti li forsi wieħed isibha bi tqila biex jaqlibhom għal lingwa oħra. Espressjonijiet bħal: b'rasek idur, niżżik ħajr, tagħna f'tagħna u oħrajn. Wara l-laqgħa kulħadd ġie mistieden għal kikkra te jew kafe` u xi ħaġa tal-ħelu.

Fir-ritratt, mix-xellug għal-lemin, jidhru (fuq quddiem): Charles Attard, Armando Catania, Maria Catania, Salvina Vella, Michael Xuereb, Manwel Cassar u Bernadette Cassar. (Fuq wara): Ray Anastasi, Dr Victor Sammut, Marie Louise Anastasi, Rosemary Attard, Joe Lofaro, Rose Lofaro, Paul Vella, Ġużi Camilleri u Josephine Cassar.

State Government Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP

Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222

norbert poeżiji et al.

"Bejn saqajn din il-belt hemm tfajla tibki,
l-inkwiet tal-bieraħ jaħsel l-uniformi,
fuq wiċċha l-ħdura tar-reġistri bojod
u d-dwejjaq riċiklati ġol-uffiċċju."

Dr Norbert Bugeja, li jaħdem l-Università ta' Kent, huwa poeta li sponta minn bejn il-bliet u l-uffiċċji tal-akkademja. Huwa poeta mill-ġenerazzjoni l-ġdida, li għandha tendenza li mhux biss tikteb dwar kulturi oħra barranin, imma li permezz tal-kitba ssir parteċipi fit-tali kultura. Bugeja huwa magħruf l-aktar għaż-żewġ pubblikazzjonijiet letterarji tiegħu: *Stay, Fairy Tale, Stay! memoirs of a city cast adrift* (Inizjamed u Midsea Books, 2005), u Bliet (Edizzjonijiet Emma Delezio, 2009), kif ukoll għal pubblikazzjoni akkademika: *Postcolonial memoir in the Middle East: rethinking the liminal in Mashriqi writing* (Routeledge, 2012).

Nhar il-Ġimgħa 28 ta' Ġunju, saret laqgħa ma' Bugeja għal intervista minn Dr Albert Gatt. L-intervista saret f'ambjent informali u rilassat ġewwa s-Surfside, Tas-Sliema, u d-dħul kien b'xejn. Wara l-intervista u għall-ħoss tal-baħar u t-togħma tal-melħ fl-arja, semgħu lil Bugeja jaqra xi poeżiji li għadhom mhux ippubblikati. Din l-attività kienet organizzata mill-Għaqda tal-Malti – Università.

Issibu aktar tagħrif fuq il-paġna tal-Għaqda tal-Malti fuq Facebook:

www.facebook.com/ghaqdamaltiInħarrfu l-Ħrejjef:

Preżentazzjoni Pubblika

X'inhu l-imgħoddi?
Tifkira li kif tmissha
ssirlek ħrafa.

Oliver Friggieri

Nhar it-Tlieta, 2 ta' Lulju, saret il-preżentazzjoni ta' għadd ta' ħrejjef miktuba minn tfal li l-età tagħhom tvarja minn 8 sa 12-il sena.

Din il-preżentazzjoni saret wara kors ta' 6 sessjonijiet organizzati mit-Teatru Salesjan, l-Għaqda tal-Malti – Università, u l-Juniors Salesjani. Matulhom il-parteċipanti ffamiljarizzaw ruħhom ma' erba' ħrejjef Maltin; imbagħad addattawhom sa ma ħarġu bil-ħrafa tagħhom. Is-sessjonijiet kienu ddokumentati kemm fuq il-paġna tat-Teatru Salesjan fuq il-Facebook, kif ukoll permezz ta' blogg.

Il-preżentazzjoni, saret ġewwa t-Teatru nnifsu, 45, Triq Howard. Minbarra ktejjeb li qed ikun stampat f'ammont limitat, il-preżentazzjoni saret mill-parteċipanti nfushom, billi inqasmu f'erba' gruppi fi nħawi differenti tat-Teatru, u kull grupp ippreżenta l-ħrafa tiegħu, min b'qari, min b'*PowerPoint*, u min b'mezzi oħra. Id-dħul kien b'xejn, u kemm il-midja kif ukoll familji u persuni oħra interessati, kienu mħeġġa jattendu.

Għal aktar tagħrif ara:

www.hrejjef.wordpress.com

'MAL-WATAR TAL-KITARRA'

— ġabra ta' poeżiji Tal-Kapuċċin Patri Wistin Attard

Dawn il-ġranet ġie f'idejja l-ktieb tal-poeżiji tal-Kapuċċin Patri Wistin Attard "Mal-Watar tal-Kitarra", mitbugħ għand il-Best Print Ltd tal-Qrendi, li l-Provinċja tal-Aħwa Kapuċċini Maltin għadha kemm ippubblikat fl-okkażjoni ta' għeluq il-100 Sena tal-Parroċċa tat-Trinita' Qaddisa fil-Marsa. Ma rridux ninsew li l-awtur ta' din id-damma ta' poeżiji, Patri Wistin twieled il-Marsa u tgħammed f'din il-knisja ċentinarja. Qabel dan ix-xogħol huwa kien ippubblika ktieb ieħor bil-poeżiji bl-isem ta' 'Qtar ta' Nida' (1992). Huwa għamel snin twal imexxi l-istamperija Serafika li l-Komunita' Kapuċċina kellha fil-kunvent tal-Furjana. Il-poeżiji tiegħu dehru f'diversi rivisti u nqraw fuq stazzjonijiet tar-radju. Issa ilu għal ħafna żmien jikteb u jieħu ħsieb ir-Rokna tat-Tfal u tal-Kompetizzjonijiet tar-Rivista popolari 'Dawl Franġiskan' – Leħen il-Kapuċċini Maltin -- fejn jien ġie li nikkontribwixxi wkoll.

Kif jistqarr il-Prof. Oliver Friġġieri fid-Daħla Kritika tiegħu għal dan il-ktieb, il-poeżija ta' Patri Wistin Attard, li kien għamel in-Novizzjat tiegħu fil-Kunvent li dawn l-irhieb twajba għandhom qabel taqbad it-triq lejn Marsalforn u fejn jien niftakru wkoll bħala patri ħabrieki u sieket, hija espressjoni diretta tal-fidi reliġjuża tiegħu u tal-imħabba impenjata u prattika lejn il-ħlejjaq kollha ta' Alla. Hija liema hija t-tema, huwa jikteb dejjem bħala awtur li jrid jinħass u jiftiehem minnufih. Fl-isfond tat-tradizzzjoni poetika huwa jsib lilu nnifsu, l-iżjed meta jinqeda b'mudelli figurattivi, b'figuri rettoriċi, bi frażarji, b'għażla lessikali, b'tonalitajiet u b'ritmi li huma tipiċi tat-tradizzjoni poetika Ewropea, u għalhekk Maltija u Mediterranja. Kollox jingħaraf fil-kwadru tal-wirt klassiku-romantiku. Fuq dawn il-punti ta' appoġġ, sodi u mġarrba maż-żmien u dejjem dominanti fil-poeżija tas-Sud, huwa jibni d-dinja lirika tiegħu. Kurjuża dil-poeżija li ġejja li l-poeta semma 'Insejna'.

X'kont qed ngħidlek
insejt qabel ma bdejt ngħidlek,
Int insejt kull ma ridt ngħidlek
ħafna qabel ma nsejt ngħidlek.
Jien ġa nsejt dak li qed ngħidlek
għax insejt li nsejt ngħidlek
x'insejt ngħidlek,
Għax insejt li qiegħed ninsa,
bħalma inti
insejt tgħidli
x'insejt ngħidlek.
Jien qed ninsa li qed tinsa,
int qed tinsa li qed ninsa,
U issa nsejt kulma ridt ngħidlek,
u inti nsejt li jien ġa nsejt.

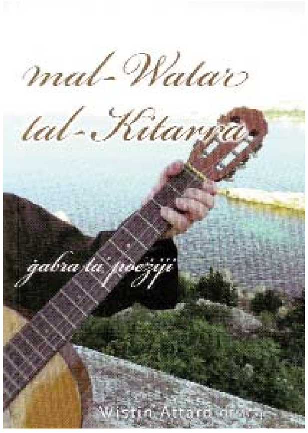

Minn versi regolari sa versi ħielsa, minn strofi formali sa strofi improviżati u bissaħħa ta' għażla wiesgħa ta' mudelli ritmiċi, Patri Wistin jissokta jseddaq il-prinċipju Orazjan, klassiku daqskemm dejjiemi, li l-Poeżija għandha tkun utli u ħelwa, tagħti pjaċir u tgħin fl-iżvilupp morali tajjeb tal-bniedem. Mill-prinċipji tal-'prodesse' u tad-'dilectare', huwa jifforma poeżija li hija estensjoni tal-missjoni tiegħu ta' saċerdot kif fil-fatt turi silta mill-poeżija tiegħu Int Kollox:

'Il fejn Mulej se nħares
U mħabbtek ma narax?
Lejn xiex widinti ndawwar
U leħnek ma nismax?

Jekk ħsiebi ngħaddas fl-ibħra –
Il-qroll bħal lwien ħaddejk,
Jekk fl-ogħla Sema nħares –
Ix-xmux imsiebaħ ħdejk.

Fissidni ħalli ntiegħem
Il-benna ta' dirgħajk
Int kollox għal dil-ħlejqa
Li għoġbok tħobb minn rajk.

Il-kittieb jiddedika l-aħħar ftit paġni billi jinkludi xi poeżiji għaċ-ċkejknin bħal 'Muċċu Tiegħi', il-'Pupa Tiegħi', 'Dudu Ċkejken' flimkien ma' oħrajn, kollox stampat b'tipa li tinqara bla tbatija fuq karta mhux daqstant fina, bil-qoxra ta' quddiem b'ritratt ta' Frans Attard. Għal min iħobb il-poeżija u l-kelma u l-idjoma Maltija, tassew għandu fejn jixxala!

Kav. Joe M Attard, Victoria Għawdex

RUŻAR BRIFFA

Rużar Briffa twieled il-Belt nhar is-16 ta' Jannar 1906. Studja fl-iskola elementari tal-Gvern f'Sant'Iermu u l-Liċeo tal-Belt u, wara li għadda mill-eżamijiet tal-matrikola, fl-1923 beda jgħallem fl-iskejjel elementari. Kellu jkun l-ewwel għalliem bil-matrikola fid-Dipartiment. Fl-1924, beda l-istudju tiegħu fil-mediċina, fl-Universita` ta' Malta – studju li ssoktah f'Londra fil-Venereoloġija u d-Dermatoloġija u fl-1932 sar speċjalista tal-mard tal-ġilda. Mewta li bla dubju ta' xejn tefgħetu f'baħar ta' dulur kienet dik ta' martu Constance Winifrid Dunn li hu żżewweġ fl-1933. Minn dan iż-żwieġ kellu 'l bintu waħdanija Ċeċilja.

Fi żmienu kien magħruf bħala l-Poeta tas-Sbuħija. Sa minn tfulitu kien ifittex il-ġonna mwarrba, l-aktar dawk tal-Barrakka ta' Fuq kif ukoll ta' Hastings, il-Mall, Sammiżum u l-Argotti. Minn Lacrymae Rerum – l-ewwel lirika – sal-aħħar poeżija tiegħu, Ballatella tal-Funtana, insibu tabib sensittiv li josserva d-dinja mill-imwarrab, b'xewqa nostalġika għall-imgħoddi filwaqt li mġarrab bin-niket ta' ħaddieħor.

Fl-1931 flimkien ma' sieħbu Ġuże Bonnici waqqaf l-Għaqda tal-Malti (Universita`). F'Marzu ta' dik is-sena ħarġu l-ewwel għadd ta' Leħen il-Malti u f'Ottubru Briffa ngħata l-Aubrey Strachan Travelling Scholarship biex jissokta l-istudju tiegħu Londra.

Rużar Briffa ħadem bla mistrieħ meta faqqgħet il-pesta bubonika fl-1936 u dik tal-1945. Baqa' jara l-pazjenti fil-Crown Pharmacy sa ftit ġimgħat qabel ma miet, nhar il-Ġimgħa, 22 ta' Frar 1963, fid-dar tiegħu fil-Bini Vincenti, Triq id-Dejqa, il-Belt. L-Għaqda tal-Malti (Universita`) fakkritu bl-għadd speċjali ta' Leħen il-Malti fl-istess sena ta' mewtu u għaxar snin wara l-Moviment Qawmien Letterarju waħħal lapida kommemorattiva fil-Barrakka ta' Fuq, dak il-ġnien li tant ispira lill-poeta u li fih tħabbeb mal-poeżija.

RUŻAR BRIFFA – *50 sena minn mewtu*

Nhar it-3 ta' Ġunju 2013 ġemgħa sabiħa attendiet għal serata mużiko-letterarja fil-Palazz ta' Sant'Anton imtellgħa mid-Dipartiment tal-Malti, l-Akkademja tal-Malti u l-Għaqda tal-Malti – Università f'għeluq il-50 sena mill-mewt ta' Rużar Briffa.

Ritratt - DOI - Martin Attard

Is-serata kommemorattiva, bit-tema Il-Ħolma tal-Poeta, saret taħt il-patroċinju tal-President ta' Malta, l-E.T. Dott. George Abela, u ddrammatizzat tliet lejtmotifi ewlenin fi programm multidixxiplinarju li kien jinkludi diskorsi kritiċi, qari, kant u drammatizzazzjoni ta' poeżiji.

Bijografija ta' Rużar Briffa awdjoviżiva mħejjija mill-Uffiċċju tal-President fetħet is-serata u wara diskors minn Dr Bernard Micallef, Prof. Oliver Friggieri flimkien ma' Dr Adrian Grima u Dr Immanuel Mifsud għamlu apprezzament letterarju fuq tliet temi preżenti tul il-poetika ta' Briffa: il-ħarba taż-żmien, ix-xewqat mhux mitmuma u s-solitudni fis-sofferenza u fil-mard.

L-atturi Renato Dimech, Sean Buhagiar, Alison Abela u Rowena Gauci Davison taħt id-direzzjoni ta' Josette Ciappara ddrammatizzaw xogħlijiet ta' Briffa, fosthom Metamorfosis, Ħaġar Qim, Waħdi u Quo Vadis? Dr George Farrugia, Leanne Ellul u Marcel Zammit Marmarà qraw għażla ta' poeżiji tal-poeta. Fil-programm ħadu sehem ukoll Doreen Galea, Ludwig Galea, Dorothy Bezzina u Joseph Aquilina li kantaw xogħlijiet ta' Rużar Briffa mmużikati minn Dominic Galea.

Fi tmiem il-kommemorazzjoni, Mro Dominic Galea ppreżenta s-CD tiegħu "Karba" lill-President ta' Malta *(ara ritratt)*.

Rużar Briffa, li fi żmienu kien magħruf bħala l-Poeta tas-Sbuħija, twieled fl-1906 u wara li studja u speċjalizza fil-mard tal-ġilda ħadem qalb il-morda bil-lebbra kemm f'Malta kif ukoll fl-Indja. Il-poeżija kienet għalih terapija u fix-xogħlijiet tiegħu nilmħu t-tabib sensittiv li josserva d-dinja mill-imwarrab, b'xewqa nostalġika għall-imgħoddi filwaqt li mġarrab bin-niket ta' ħaddieħor.

GRAZZI

Nixtieq nirringrazzja lis-Sinjura Rose Lofaro, membru tal-Grupp tagħna, għall-għajnuna li nirċievi mingħanda. Grazzi wkoll lil dawk li jgħinuni billi jibgħatu xi materjal biex nużawh f'dan il-Folju, fosthom is-Sinjuri Joe Borg, Patrick Sammut, Sergio Grech, Leanne Ellul, il-Kav. Joe M. Attard u ħafna u ħafna oħrajn. Ringrazzjament speċjali lis-Sur Joe Borg għall-materjal li rċevejt minghandu dwar Il-Poeta Nazzjonali Dun Karm, Rużar Briffa u Karmenu Vassallo. Napprezza.